

فعلا کسی کاری نکند!

اصلاح طرح یکسان‌سازی گلزار شهدا با دستور مدیران پایتخت متوقف شد

گزارش
روز

در طول دو سال گذشته در قالب پنج گزارش به وضعیت ساختاری گلزار شهدای بهشت رضا (ع) پس از طرح یکسان‌سازی پرداختیم و نظر خانواده‌های شهدا، رزمندگان و روابیان دفاع مقدس، صاحب‌نظران فرهنگی، برنامه‌ریزان شهری و مسئولان را در این باره جویا شدیم که در خلال آن ها روشن شد گلزارهای شهدا به عنوان نمایشگاه و سندی مردمی و تاریخی با کارکردهای فرهنگی کم‌نظیر، در طرح بهسازی یا بهتر بگوییم یکسان‌سازی گلزارها در طول دودهمه اخیر، به نوعی دگرگون شده و تغییر فرم و تخریب نمادهای اصیل، کارکردهای آن را نابود یا تضعیف کرده است. در این بین، مسئولان بنیاد شهید و امور ایثارگران خراسان رضوی و شهرداری مشهد ضمن تأیید لزوم رسیدگی به ایرادهای وارد شده (اعم از ضعف امکانات و تجهیزات لازم برای زائران شهدا، اشکالات عکس‌ها و نوشته‌های روی سنگ‌ها، کسب نکردن رضایت خانواده‌ها، دخالت غیرکارشناسانه و تغییرات کارکردی گلزارها)، برای اصلاح وضعیت کنونی تا سال ۱۴۰۵ وعده‌هایی دادند که اکنون پس از گذشت یک سال، پیگیر میزان تحققشان شده ایم.

توقف موقت بهسازی گلزارها به دستور تهران

بنیاد شهید، طی جلسه‌ای که فروردین امسال با مدیریت آرامستان‌ها داشتیم، بنا شد درباره زیبا سازی گلزار (مثل افزایش باغچه‌ها، نصب پرچم، گلدان و...) بیشتر فکر شود اما صحبتی از مسقف سازی در قالب طرح مرکز فرهنگی گلزار نشد.

● ضعف اختصاص بودجه دستگاه‌ها

مدیرکل بنیاد شهید استان با بیان اینکه تمام هدف مادر جلسات شورای فرهنگ ایثار و شهادت، جذب بودجه برای احیای فرهنگ ایثار و شهادت است، از اختصاص نیافتن ۲۰ درصد بودجه دستگاه‌ها به این مهم (که معمولا به علت اختصاص نیافتن کامل بودجه دستگاه است) گلایه دارد و بیان می‌کند: شرایط جوی و گذر زمان، رسیدگی و بهسازی مستمر گلزار شهدا را ضرورت بخشیده و این در حالی است که از میان هزار و ۴۲۲ گلزار استان (که ۱۶ هزار و ۸۴۱ مزار شهید را در خود جای داده است) تاکنون ۸۳۲ گلزار، سامان دهی شده و ۶۰۰ گلزار نیازمند ترمیم و بهسازی است. به جز اداره کل بنیاد حفظ و آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس است، در بهسازی مزار شهدای غیرگمنام، همه دستگاه‌ها اعم از استانداری، فرمانداری، شهرداری و... وظیفه دارند. خدیوی با اشاره به اینکه گلزار شهدا از کانون‌های برگزاری مراسم فرهنگی مذهبی در هر شهر است، از اتمام ساخت، ترمیم و بهسازی گلزار شهدا در شهرستان‌های تایباد و خواف خبر می‌دهد و می‌گوید: «بهسازی گلزار شهدای بحرآباد نیز با توجه به نامه کمیسیون اصل ۹۰ متوقف شده است». در حالی که شهرداری معتقد است فراتر از این نامه، تأخیر بهسازی گلزار بحرآباد، به مشخص نبودن تعداد مزارهای شهدای آن برمی‌گردد که با وجود ۷۰ مزار، بنیاد شهید فقط حدود ۴۰ مزار را به عنوان مزار شهید تأیید می‌کند.

از نصب تابلوها تا تعویض سنگ مزارها

شود اما بعد از چند ماه تأخیر که پیگیری کردیم، مشخص شد طی نامه استانداری، هر گونه اقدامی در گلزارها اعم از طراحی و اجرا تا اطلاع ثانوی ممنوع شده و به همین علت، ارائه طرح به تعویق افتاده است، با این حال مجدد از بنیاد استعلام کردیم که با توجه به موج نارضایتی خانواده‌ها و فعالان دفاع مقدس در مشهد، آیا مسقف سازی بهشت رضا^{۱۴} از این دستور مستثنا نیست؟ که بنیاد شهید به صورت شفاهی اعلام کرد فقط گلزارهایی که کمتر از ۱۰ شهید دارند، استثنا شده‌اند. وگرنه ما حتی بودجه مسقف سازی را هم آماده داریم که به محض ملغی شدن این دستور، دیگر بهانه‌ای باقی نماند، در عین حال تا تعیین تکلیف مسقف شدن گلزار، از تابستان سال گذشته، سقف ریلی در کنار حسینیه در نظر گرفته شده است تا زائرانی که مایل هستند در فضای باز یا نزدیک به شهدا از برنامه‌ها استفاده کنند، سرگردان نشوند.

● رنگ آمیزی و تعویض ۲۰ درصد از سنگ مزارها مدیرعامل آرامستان‌های شهرداری در پاسخ به شکایاتی که از کیفیت سنگ مزارها نوشته‌ها و تصاویر آن‌ها وجود دارد، نیز با بیان اینکه تخریب سنگ به هر دلیلی که باشد، ما وظیفه رسیدگی داریم و این موضوع را همکاران ما در بهشت رضا حتی بدون درخواست صاحب مزار، به صورت روزانه رصد و پیگیری می‌کنند، اضافه می‌کند: با این حال هر خانواده‌ای که از سنگ مزار شهیدش رضایت ندارد، می‌تواند به مدیر آرامستان بهشت رضا یا بخش فرهنگی شهرداری مراجعه کند. در سال گذشته بیش از ۷۸۰ نمونه رنگ آمیزی و تعویض سنگ داشتیم که حدود ۲۰ درصد از کل گلزار را شامل می‌شود. در زمینه فضا سازی فرهنگی و معنوی هم، شهرداری امسال مستقیم ورود کرد و مراسم شب‌های قدر و تحویل سال را خودمان برگزار کردیم.

● تعیین بلوک اختصاصی برای تدفین والدین شهدا احمدی نیک در ادامه، از تعیین بلوک مخصوص برای تدفین والدین شهدا خبر می‌دهد و می‌گوید: در حال حاضر تدفین سایر اموات در بلوک‌های شمال غرب بهشت رضا^{۱۴} صورت می‌گیرد ولی برای والدین شهدا بلوک ۳۹ را در نظر گرفتیم که هم سرسبز است و هم روبه روی ساختمان اداری و نزدیک به گلزار شهداست. خدمات این بلوک، رایگان است و تا حدود بیست سال ظرفیت دارد.

او سایر اقدامات مربوط به شهرداری در سامان دهی گلزار شهدا و رفاه حال زائران را این گونه شرح می‌دهد: برای تأمین

● ساخت مرکز فرهنگی: در دست اقدام مسقف شدن گلزار شهدای بهشت رضا^{۱۴} در قالب بخشی از طرح جامع مرکز فرهنگی آنجا، دیگر اقدام مورد تفاهم شهرداری و بنیاد شهید از ۱۰ سال پیش بوده است که با وجود وعده شهرداری درباره جمع بندی طرح میان شهرداری و بنیاد شهید تا تابستان ۱۴۰۳ و شروع کار اجرایی با اعتبار بالغ بر ۲۰ میلیارد تومان، هنوز عملیاتی نشده است؛ در شرایطی که مدیرکل جدید بنیاد شهید از این اقدام اظهار بی‌اطلاعی کرده است، مدیرعامل سازمان آرامستان‌های شهرداری در این باره توضیح می‌دهد: با توجه به ابعاد مختلف و پیچیدگی چگونگی مسقف سازی، از بنیاد شهید خواستیم با مشورت خانواده شهدا طرحی را برای سامان دهی و مسقف شدن گلزار ارائه دهد که بنا بود در خرداد آماده

الصاق نامکن هویت

در مجموع به نظر می‌رسد گذشته از تسهیلات و امکانات فیزیکی، چنان‌که پیش‌تر نیز صاحب‌نظران، تبیین و برخی مسئولان، تأیید کرده بودند، هویت تاریخی تمدنی و کارکردهای از دست رفته گلزار شهدا هرگز مانند وضعیت سابق واصل آن احیاناً نمی‌شود و هر آنچه به نام ارتقای کارکرد فرهنگی رخ می‌دهد، هر قدر هم برگرفته از پشتوانه فکری و مؤثر باشد، جنبه‌ی صوری و الصاق شده دارد و جز هویت ذاتی و دائمی گلزار که کارکردهای خاصی خود را داشت، قرار نمی‌گیرد.

